

סוגי עוצבות ותכליתם

מאת סא"ל נחמיה קין

כי את-רגלים רצתה וילאוך ואיך תתחרה את-הסוסים...
(ירמיה, יב, ה')

סוגית מבנה העוצבות בכוהות-היבשה, אופיון ומהותן — לנוכח המשימות הצפויות להן במלחמה הדישה — מטרידה את מרביתם של צבאות העמים. לקחי מלחמת-העולם השניה, וההתפתחות העצומה שהלה מאז בפיתוחם של כלי המלחמה ואבזריההעזר שלהם, מחדשים ומבטלים, חדשים-לבקרים, את מבני העוצבות; ועוד היר נטויה!

הכוחות, הרי אין זה מפחית במאומה את ערכם של הלקחים שהופקו בקרב זה או אחר — כפי שעוד נראה להלן. אמנם, מי שבא ליישם לקחים אלה לזירה מזרח-תיכונית יצטרך לבחון יפה מה היא מידת היישום אשר מאפשרים תנאיה של זו.

בניידות ובמהירות — סוד מלחמת הבזק

„מרץ-מרץ! מהירות!
יצלח למלחמה — מי שיצלח לתנועה“
(נפוליון בונאפארטה)

„עקרון התמרוץ“ — שאינו אלא „אותו יתרון הנועז בקלות הנעתם והפעלתם של הכוחות והאמצעים במקום ובזמן הדרושים — באמצעות ניידותם הרבה של הכוחות, וארגונם הגמיש — הן בשביל להגיב על איום מצד האויב והן בשביל לרכז את הכוחות לשעת הקרב“¹ — הוא שהנחיל לגרמנים את נצחונותיהם המסחר-

(1) מדברי גנרל דורמאן-סמית, סגן ראש-המטה במפקדת הכוחות הבריטיים במזרח-התיכון ב-1942 — עיין „אסטרטגיה של גישה עקיפה“ ללידל הארט, הוצאת „מערכות“, עמ' 380.

(2) „צקלון“, חוב' מס' 6 עמ' 17. (מתוך המאמר „להאחדת עקרונות-המלחמה“ של קול לויט, אמיל ולגא, פרופסור בבית-סלמלחמה הבלגי).

אכן, כל ה„ראיות“ שתובאנה במאמר זה — מנסיגונם של צבאות זרים באו. ולא עוד — אלא שמהגדולים שבהם, שנלחמו במלחמת-העולם השניה; ולאחריה — במלחמת קוריאה. לכאורה בצדק ישאל אולי השואל: „מה לצה"ל ויריביו האפשריים בזירה זאת — ולאופי המסיבות ויחסי-הכוחות בהם רכשו אותם צבאות גדולים את נסיגונם והפיקו את לקחיהם?“ לשואל כזה — שתי תשובות בפינו.

התשובה האחת: — שגם אותם צבאות גדולים נאלצו, לא-אחת, להילחם בזירות הדרמות לשלנו, ואף במימדי-כוחות שלא בהרבה היו שונים מאלה אשר ישראל עלולה להידרש להעמיד מקרבה במקרה של מלחמה עם שכניה. שכן, במלחמת המדבר-המערבי, למשל, בשלהי מאי 1942, עקף רומל את המערך הבריטי בקו גאזאלה-ביר-החכים „בכוח גרמני קטן, שהגיע עד כדי שתי בריגדות-שריון וארבע בריגדות של חיל-רגלים ממוכן, והיכה חלקים-חלקים את כל הארמיה השמינית של ריטצ'י, לאחר ששיתק את רובה באמצעות איום חזיתי מצד האיטלקים — שהיו מרובים, במספר, אך נטולים כל ערך אחר“¹.)

התשובה השניה: — שגם אם במרבית המקרים לא ניתן להתבסס על השואה בין

נים 1941-42, קרבות ניידים מן הגדולים של מלחמת-העולם השנייה. וזאת — הן בשל קווי האופי של הזירה, הדומים עד מאוד לאופיו של מדבר סיני, למשל, ואף לזה של מרבית הנגב הישראלי — והן בשל יחסי-הכוחות של היריבים שלקחו חלק באחדים מן הקרבות המכריעים שנתחוללו באותה זירה.³ בזירה זו נתגבשו „כללי לוחמת המדבר“ של רומל⁴ „שיהיו בגדר תקנים לעתיד-לבוא, שעה שתשלטנה העוצבות בעלות המינוע המלא“ (‘fully motorized’). מתוך כללים אלה ראויים לציון — לענין

ננו — שלושה אלה: —

◆ עמוד-השדרה של כוח צבאי ממונע — הן יחידות הטנקים. כל השאר „אינו אלא בגדר תוספת ועזר“. תפקידן — להנחית את המהלומה האחרונה, בעוד ש„שחיקת“ הטנקים של היריב הוא מתפקידן של „יחידות אשר יעודן הוא השמדת טנקים“. כונתו של רומל היא לנשק הנ”ט של

(1) ראה הערה בעמוד 26 — שם, עמ' 356.

(2) ראה „אגרות רומל“, „The Rommel Papers“ עמ' 198.

(3) לענין יחסי-הכוחות בזירה צפון-אפריקה — ראה הערה (2) — לפירוט: שם, עמ' 195 כשהמזכיר הוא בקרב גאזאלה.

(4) שם, עמ' 197. ולתרגום העברי של „הכל-ליים“ — עיין „צקלון“, חוב' 6, עמ' 3.

ררים בפרוץ מלחמת-העולם השנייה. אכן, „תמ” רון” זה לא הושג אלא על-ידי נקיטה בדרכי לחימה חדשות, שמצביאי בעלות-הברית לא השכילו להקנותן לצבאותיהם בפרק-הזמן שח” לפ בין שתי מלחמות-העולם. בשנות-השלושים של המאה היה הצבא הגרמני היחיד בין צבאות אירופה שהחשיב את הניידות, את המהירות ואת הגמישות — ובנה על-פיהם „כוחות-יבשה חדשים, מהסוג הממוכן, שהנם בעלי השפעה מכרעת כשהם מופעלים למהלומות ארוכות-טווח נגד יעדים אסטרטגיים“¹. נתגלה שחיל-הרגלים של צבאות אירופה היה מיושן, כבד-תנועה ואטי. חדירות עמוקות לעורפו מורטוהו חיש-מהר, ואותן עתודות ניידות מועטות שהיו בנמצא „הושמדו בקרבות חסרי-תקוה, בהגינן על חיל-הרגלים הנסוג“² דיביזיות גרמניות משוריינות וממופנות מועטות-יחסית (10—6), בסיוען של מספר דיביזיות רגלים, הצליחו תוך חודשים ספורים — להשתלט על פולין, על מרביתה של אירופה המערבית (וצרפת בכלל זה) וכן על הבלקנים — ואף להביס את חילות-המשלוח של בנות-הברית (בנורבגיה, בצרפת, ביון).

אך יותר מכל הזירות האחרות מעניינת אורטנו זירת צפון-אפריקה, אשר בה התחוללו בש-

שלב במלחמת הבזק: קפיץ השריון נדרך לזינוק

הרגלים-המופנים — וביחוד לתותחים בני 88 המ"מ הדרת-תכליתיים, שכוחותיו הפעילים בצורה המושכלת ביותר בקרב בות ניידים, על-אף היותם תותחים-נגד ררים.

◆ חיל-הרגלים משמש רק לתפיסתן והחזקתן של עמדות שנועדו למונע את האויב מלנקוט מהלך מסוים — או, להפך, להביא לידי עריכת התקפה עליהן. משסיים חיל-הרגלים משימה זו, יש להניעו — במהירות — לנקודות אחרות, שחשיבות טקטית רבה להן: על-כן חייב חיל-הרגלים להיות נייד, ומצוייד בצידוד המקנה לו את היכולת לחפוט במהירות בעמדות אלו ולהחזיק בהן;

◆ אורך-ה"נשימה" של כוח ממונע תלוי בדלק ובתחמושת — החיוניים לפעולתו בקרב. יש, על-כן, לאבטח את קווי-האספקה של — שהנם פגיעים מטבעם — בכל האמצעים האפשריים, ובה בשעה — להלום בקווי-האספקה של האויב ולנתקם, כדי לקצר או להתניק את ה"נשימה" שלו.

מכל האמור עד כאן, עשוי להסתבר שבעיקרם לא נוצרו כוחות ממונעים אלא כדי ליישם את תורתה של "הגישה העקיפה"; שכן כל ההצלחות שמנינו עד כה הושגו על-ידי נקיטה בשיטת "הטקטיקה העקיפה" — או, אם תרצו, ב"אסטרטגיה (או האמנות-האופרטיבית) של הגישה העקיפה". אולם, נבוא לכלל-טעות אם נניח שסוד-הצלחתם של כוחות ממונעים הוא בתמרונם לפי ה"גישה העקיפה" דוקא. שהרי פני הזירה, טיב הקרקע והיערכותו של היריב עלולים להכתיב "גישה ישירה" — ואזי לא יועילו לו, למפקדם של כוחות ממונעים, כל "התחכמויות" שהן; עליו יהיה להבקיע את מערכו של היריב — בטרם יוכל לדהור לעומק שטחיו. אלא שגם במקרה כזה לא נגרע מחשיבותם של כוחות-ממונעים אף כמלוא הנייה — והמדובר הוא בשלב פיתוח ההישג וניצולו; נהפוך הוא: גם כאן חשובה מכל המהירות, באשר אין להתיר לאויב, שמערכו עורער וקועקע, שהות כלשהי להתארגן מחדש. יש לנצל את ההבקעה, לפרוץ דרך הפרצות שנתהוו ולדהור לעומק. משימה נכבדה זו —

של הכוחות המשוריינים והממונעים הנה. יתר-על-כן, ישנו כאן מקום גם להרחבה מסוימת של מושג "כוחות-ממונעים". תכופות מבוצעת הבקעה בנקודה ה"רכה" ביותר שבמערכ היריב. נקודה "רכה" כזאת תימצא על-פי רוב, לא על ציר-החנועה העיקרי, אלא דוקא על נתיב צדדי, בלתי-סלול. בהיעדר כוחות ממונעים-ממש בעצמה מספקת, ניתן בכ"ז להעביר דרך פריצה כזאת, בעקבות השריון הפורץ, כוחות מוסעים, רגלים המופיעים רק באורח זמני בתפקיד כזה. כמובן שתנאי לאפשרות יות כאלו הוא כי כוחות "מוסעים" כאלה יוסעו על-גבי רכב אשר לו כושר-מעבר גם על-פני נתיבים קשים — שכן אחרת תיבלם תנופת החדירה, עד אשר יצליחו יחידות-ההנדסה להכתיב שיר את המעבר בנתיב לרכב "רך".

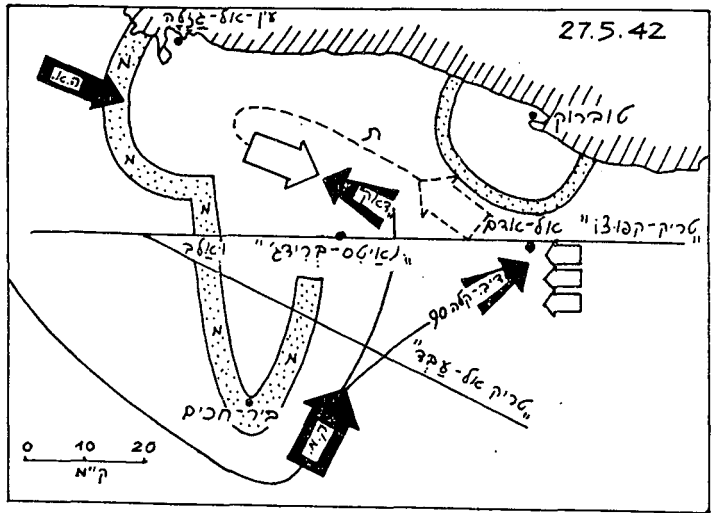
מאליו יובן, שכוחות ממונעים — ואף כוחות-רגלים, "רגילים" המוסעים על רכב בעל הנעה-קדמית (4x4, או 6x6) — צפויים להצליח ניכרת בשטחים משוריינים שאינם מדבר; אלא שבכדי שיוכלו לפרוץ בהם, מן-ההכרח שיוכלו להבקיע היעדים שבעומק.

הניידות -

כוחה עמה גם בקרב-הגנה

"הגיחה לבוא אליך —
ואת עצמם יכו"
(ג'ים מיס, מתארגן נודע)

הופעתם של גייסות-ממונעים בזירות-הקרב של מלחמת-העולם השניה חוללה שינויי-ערכים בתפיסת ההגנה; בתחילה בוז של צבאות בעלות-הברית, ולאחר מכן — כשהפך גלגל-המאורעות וסבב לרעתם — גם אצל הגרמנים. תפיסה חדשה זו פיתחה את שיטת ה"תיבות", אחד הגלגולים הבולטים לאותו מושג המכונה בפנינו "מתחמים מבוצרים" — אשר הוחזקו בכוחות-רגלים ונשענו על מכשולים טבעיים ומלאכותיים המשוריינים במערכים נגד-טנקיים. חשיבותם של מתחמים כאלה היתה רבה כאשר הם נערכו בעומק, ואף הסתייעו הדדית, בעיקר באש-עקיפה. גם לכשפרץ את קו-המתחמים הראשון, עדיין חייב היה התוקף להתגבר על המתחמים שבקו השני, או אף שלישי, בטרם יוכל לפרוץ עד אל המטרה שהוצבה לו. אלא שעד-מהרה התברר למגן כי

מערך גאולוגי ותכנית פריצתו

מקרא:

- ה.א. — התקפת אסטיה.
- ת — תנועת אשר הגרמנים נתכוו להביא את גייסות השריון הבריטיים לבצעה.
- ק.מ. — קבוצת מתקפה של גייסות נידים גרמניים.
- מ — מוקשים, שדות מוקשים "דאק" — "הקורפוס האפריקאי" הגרמני.

סית הצליחו הגרמנים לקיים התנגדות לכוחות עדיפים בהרבה באמצעות "קבוצות-קרב" ש- הרכבן היה, לרוב, גדוד טנקים (בעל עצמה מדולדלת), גדודי-רגלים ממוכן וארטילריה ממונעת. וכן — בחזית-המערב, אשר גם שם גילו קבוצות-קרב דומות כושר-השהיה וכושר-הגנה מפתיעים... תכופות היו הן מורכבות רק מפלוגת טנקים, פלוגת חיל-רגלים ממוכן וסול-לת ארטילריה-ממונעת. מימדיהן הזעירים של קבוצות אלו הוכתבו לא רק על-ידי מיעוט הכוחות שהיו בנמצא להגנת החזית הנרחבת, אלא גם על-ידי הסיכוי הרב-יותר שהיה להן להימנע מפגיעות כוחות-האוויר של בעלות-הברית, וכן על-ידי יכולתן הגדולה-יותר לחדור אל-בין השדרות של בעלות-הברית ולהנחית מבצעי-נגד ברגע המתאים ביותר⁽¹⁾.

כן כדאי לציין כאן את החשיבות אשר נזה-גים ליחס רוב הצבאות, על יסוד נסיונם במל-חמה, לצוותי-קרב ממונעים להגנה מפני כוחות-מוטסים ופעולות גרילה. כאן לא תועיל ההי-ערכות להגנה, שכן לא תוכל "לשבת" על כל התואים והנקודות החיוניים, העלולים לשמש מטרה לכוחות "מן המימד השלישי" או לכוחות

אין די בכך שהוא נלחם על מתחמו — וכי עליו לנצל את המרחב שבין המתחמים כדי להלום באגפי הכוח התוקף, בעוד הלז עסוק ב"בליעת" המתחמים. וכאן התפתחה השיטה המכונה בשם "הגנה גמישה", שביסודה מונח התמרון, ושאינה אלא שילוב בין ההגנה-הסטטית לבין התקפת-הנגד. לפי שיטה זו — אשר יש מי שכינה אותה "סוג מחודש של מערך-הלגיון" — היו כוחות-הצבא נערכים בהגנה כשהיסוד ההגנתי היציב שבהם מחזיק במתחמים — לרוחב ולעור-מק — וכאשר כל מתחם מכיל מכסת-כוחות של ארטילריה וחיל-רגלים. שהוקצתה לו. ואילו שא-רית הארטילריה, חיל-הרגלים והשריון חופשיים לנוע בתוך מסגרת זו, או להתרכז בכל נקודה שנשקף לה איום-האויב — או אף להלום באגפו ובעורפו של האויב-התוקף עצמו. "היסוד המשווין והנייד פועל אזי כשמערך זה משמש לו כמעין ציר-סיבוב"⁽²⁾. בשיטת-ההגנה דומה לזו נקט גנרל אוקינלק במערך אל-עלמיין — כאשר לאחר התמוטטות מערך-גאולוגי ונפילת טוברוק, נטל לידי את הפיקוד הישיר על שרידי הארמיה-השמינית הבריטית, כדי לבלום את התקדמותו של רומל לתוך מצרים. אלא שקודם-לכן "דילל את עוצבותיו, אשר היו גוררות עמן חיל-רגלים בלתי-ממוכן שהיה רבי-בהרבה, ופגיעי-בהרבה, מן הנדרש ללוחמה ניידת זאת"⁽³⁾.

(1) ראה הערה בעמוד 26, שם, עמ' 379.

(2) ראה הערה בעמוד 26, שם, עמ' 381.

(3) לידל הארט, "מבנה עוצבות בימינו — מה היו פניו?" "צקלון", חוב' 46, עמודים 26-25.

בלתי-סדירים. כמעט ואין לה, במצבים אלה, סיכויים להצליח אלא על-ידי שתנוע לקראת כוחות מסוגים אלה במהירות, בטרם הצליחו להיאחז, או גם אם כבר ביצעו פשיטתם בהצ' לחה — לנתק את דרכי נסיגתם, ולהשמידם, לפני שעלה בידם „להתאדות“.

האבד הכלח על הלוחם הרגלי?

„אין חוסן לצבא
בלעדי חוסן אנשי-הרגלים“
(מה„הברקות“ שב„צקלון“)

אכן, עם כל אשר נאמר כאן — אל לנו „להסתנור“ מ„ברק המינוע“ האופף את הצב" אות בעולם, שהגדולים שבהם מונעים על-ידי האיום שבלוחמה-הגרעינית. גם בקרב צבאות אלה עדיין ניכר מקומו החיוני של הלוחם הרגלי, שכן, עם כל המגמות ל„ניודו“ של הרגלי, הריהו עדיין סוג-הלוחם היחיד שאינו מכיר מג" בלות-תנועה — לא של פני-קרקע ולא של עונת-שנה — לגבי יכולתו להגיע לקרב-מגע בלתי-אמצעי עם אויבו; ואם בצבאות גדולים כך — בצבאות קטנים, כצבאנו, על אחת כמה וכמה.

יש זירות אשר בהן דרכו של הרגלי היא הדרך היחידה המוליכה אל האויב. וגם כאשר נע החייל-הרגלי ברכב, עדיין נאלץ הוא לרדת תכופות מעל רכבו ולהסתער רגלית על עמדות יריבו, או להחזיק „בשנינו“ בקרקע חיונית. ודי אם תצויין כאן, לצורך הדגמה, מלחמת קוריאה, שכן, שלבים מכריעים במלחמה זו היו קרבות על טהרת הרגלים; וכושר-העמידה של הלוחם-הרגלי הבודד הכריע, לא מעט, את גורל המלחמה כולה⁽¹⁾.

חשיבותו של חיל-הרגלים עולה לאין-ערוך כאשר עם עני נאלץ להילחם בכוחות-יריב עדיי פים, וכל כושרו טמון אז ביכולתו להפתיע את יריבו. הכוונה כאן במיוחד ללוחמת הלילה, שבחסותה יש בידי חיל-הרגלים — ואולי של

(1) דברים אלה נכונים במיוחד לגבי שלב התערך בותם של הכוחות הסיניים במלחמת קוריאה ונסיגת כוחות או"מ מצפון-קוריאה. חיל-הרגלים הוא שבלם את המוני הסינים ואיפשר בכך את התארגנותם של כוחות או"מ להתקפה. ליתר פירוט — עיין „קרבנות בקוריאה“, הוצאת „מערכות“, עמודים 321—320.
(2) „חיל-הרגלים במערכה חדישה“, „צקלון“, חוב' 49, עמ' 9 (הדגשות המעתיק).

חיל-הרגלים יותר מכל חיל אחר — לחולל נפ" לאות.

אמנם, כל האמור כאן אינו נוטל מחשיבותה של הניידות; שכן כדי שיתאמת הכתוב כאן לגבי כוחות-הרגלים, צריכה להימצא היכולת להגיע את הרגלי — ואת ציודו — בפרק-הזמן הקצר ביותר אל המקום בו הוא דרוש ביותר, אך כל זה — בתנאי שחיל-הרגלים אינו הופך לנייד על חשבון עצמת-הקרב של היחידות הר" לוחמות שבו. גנרל ריצ'ארד גייל, אחת הדמויות הבולטות שבכוחות-המזוינים של בריטניה ב" תקופה האחרונה, אומר: „תחבורה היא דבר חיוני; אולם שפעת נהגים היושבים בחנית- הרכב, בעוד שלחימה מרה מתנהלת בחזית, כמוה כזבוב כוח-אדם. רכב נושאי-ברנים, מר- גמות וכד' — כל אלה הם דברים מצויינים; אך אם חסרים באותו זמן אנשים בפלוגות הרובאיות, ייראו כל אלה כדברים שלא-במקומם. מן ההכ" רח, איפוא, להישמר מן הנטיה לפלוגות-סיוע ולפלוגות-מפקדה — פן תדחוקנה הללו יתר על המידה את רגלה של הפלוגה הרובאית, שהיא חוט-השדרה של הגדוד, ואשר למען עוזר לה קיימים בעצם כל אלה⁽²⁾“.

וכל המוסיף לענין זה — נמצא גורע.

פני העוצבות בצבאות חדישים — לאן?

„טוב אשר תאחו בנה
וגם מזה אל-תנח את-ידיך.“
(קהלת ג' יח)

נתברכה ישראל שעל אף היותה ארץ קטנה ושואפת-שלוח אין היא חסרה לא אויבים ולא זירות-קרב אפ- שריות. כאלה כן אלה — רכים הם ומגוונים; תמצא בהם מכל הכא ליד: — עוצבות משוריינות וממוכנות ועוצ- בות חיל-הרגלים „טהורות“; זירות-קרב מדבריות, הרריות ומישוריות; ימים רחבי-ידיים ש„צוארי-בקבוק“ להם; שמים כחולים לרוב, ואף מכשולים טבעיים לצליחה לא תחסר. וכחור- תינו? — כמוהם! אף הם חייכים להיות רב-גוניים — כרב-גוניותם של אויבינו ושל זירות-הקרב בהן עשויים הם להתמודד.

על רקע נסיונם של צבאות-העולם וכתוצאה

משיקוליהם לגבי הצרכים במלחמה אפשרית — בין אם אטומית „גדולה“ ובין אם „מקומית“ מוגבלת ו„מקובלת“ — מסתמנות עתה ברובם הצעות שיש בהן (ביסודן אם גם לא במונחיהן), לא־מעט מן המשותף, דבר המעיד כנראה על מגמת־התפתחות או־בייקטיבית בהתאם לתנאיה הצבאיים של תקופה זו.

שטחי האויב ולהכותו באגפו ובערפו — או לקטום את חודו בהתקפת־נגד, בעודו חושק „לב־לוע“ את מערכינו. אך בתנאים שלנו דרושות גם עוצבות־רגלים „טהורות“, שכל „טהרן“ אינו אלא בעצמתן של מסגרות הלוחמים שבהן, אשר לא נפגמו מהשפעת „מהפכת המנוע“ העלולה, אולי, להקטין את יכולתן להילחם. אמנם, יש לנייד גם את אלו — אלא שניידן יכול לבוא להן מבחוץ — מפלוגות־תובלה לא־אורגניות, אשר רכבן יהיה מוכשר לתנועה במרבית הנתיבים. בשאלת ארגוןן של העוצבות — רבה המח־לוקת בקרב אדריכלי־צבאות. במרבית הרמות מתרוצצות הדעות בין המבנה ה„משולש“, לזה ה„מרובע“ או ה„מחומש“; אך כולם מאוחדים בדעתם שיהיה אשר יהיה מספר יחידות־המשנה שבעוצבת־היסוד, חייבת זו האחרונה להיות „עצ־מאית“ — כלומר, בין־חילית — באופן שית־אפשר לה להסתייע בתוך עצמה. הארגון עצמו חייב להיות גמיש, על מנת לאפשר „שליפת“ גופי־משנה מתוך המסגרת — והרכבת צותי־קרב (ושוב — כגופים בעלי אופי בין־חילי).

אילו היה אחד מבעלי־ההצעות מתבקש לבסס את גישתו — היה, כנראה, מנמקה בלשון זו בערך: — „אכן, נכונה כנראה ההנחה הכפולה כי במלחמות הצפויות דרושים כוחות מגווני־הרכב־ויכולת — וכי כמעט לכולם יהיה הכרח ברמה גבוהה של ניידות־גמישה, כזו הנקנית באמצעות רכב־זחלי או לפחות רכב־גלגלים „עובר־בכל“. ובעצם, נקל לכולם לקבל הנחה־כפולה זו, שהרי נחוצות לנו גם עוצבות־שריון, שתוכלנה להלום באויב אותה „מהלומה ראשונה“, שתקחה את שניו — ואותה „מהלומה אחרונה“ אשר תשבור את זרועו ותטול את עוקצו, וגם עוצבות־ניידות אחרות שתוכלנה לחדור לעומק

אחד הנסיונות של שנות ה־50 לעיצוב דמות „עוצבת־המחר“:

הדיבזיה המכנית המהירה ה־5 שהוקמה בצבא־צרפת ערוכה למסדר. העין החוקרת תבחין ביחידות של טנקים קלים AMX, של גיפיים נושאי טילי SS-10, של רכב נושא־רגלים.

קצרה היריעה מלהכיל דיון מעמיק בסוגיה זו; אולם את המאפיין והמשותף בהצעות (ובחלק — אף החלטות של הצבאות השונים), אשר דובר עליהן כאן, ניתן להעמיד על אלה: — מבנה של עוצבה מוגברת בין-חילית — וארגון גמיש, המאפשר שינויים מהירים באיגוד הכוחות וביציבותם לקרב.

אשר לסוגי-העוצבות המוצעים או המונהגים עתה (למשל — בצבא גרמניה-המערבית) הרי הם אלה: —

◆ חטיבות-שריון — המורכבות משני גדודי טנקים וגדוד אחד ממוכן. ברוב המקומות מצאו כי טוח-פעולתה של עוצבה כזו מחייב לצרף לה אורגנית גדוד ארטילרית-שדה בעל היסע-עצמי ("מתנייע");

◆ חטיבות ממונעות — המורכבות משני גדודים ממוכנים, המורכבים על הצאי-זחלים משוריינים ("חיל-רגלים-משורין") וגדוד אחד של טנקים. הטנקים דרושים כאן כדי לאפשר לעוצבה להילחם בשריון, תוך אותו ציוות גמיש שכבר דובר בו לעיל. אך יכולת-לחימתה של עוצבה ממונעת נגד שריון חייבת להתבסס, בראש וראשונה, על נשק נ"ט — ולו גם נגרר — אשר לה, כדי שאמנם תהיה לה האפשרות להילחם בתפקידי "חיל-רגלים מוכי הק" מול שריון חוקף, בעוד שגדודי הטנקים שבה נועד במיוחד להיות עתודת להתקפות-נגד. בשאלת הארטילריה סבורים רוב הצבאות כי דינה של חטיבת-ממונעת כדיון חטיבת-שריון — כלור-מר, היא חייבת לכלול אורגנית גדוד ארטילרית-שדה בעל היסע-עצמי ("מתנייע");

◆ חטיבות חיל-רגלים "טהורות" — ש"טה רן", כאמור, פירושו: — מועד יחידות שירותים ולעומת זאת מירב יחידות לוחמות. יש צבאות הסבורים כי עוצבה כזו אינה זקוקה לארטילרית-שדה אורגנית, באשר במרבית המקרים תופעל היא בי-תנאים שיאפשרו לה להסתייע בארטילריה של עוצבות גבוהות-יותר, ב"סיוע כללי" או ב"סיוע ישיר"; ולא — ניתן יהיה תמיד לכפוף "תחת פיקוד", לצרכי-שעה, יחידת ארטילריה של דרג-גבוה-יותר.

אך לא כן היא המחשבה המקובלת עתה לגבי כלים נ"ט — שלגביהם דינה כדיון עוצבה ממונעת; לשם הסעתן של עוצבות-הרגלים יש, לפי מגמת-מחשבה זו, לבנות פלוגות-תובלה הפועלות בשיטת ה"נגלות" (ההיסעים-לסירוגין) ואין נר-טים לכפוף פלוגת תובלה כזו אורגנית לעוצבות-הרגלים וזאת, כאמור, כדי למנוע טרבלוה של העוצבה על-ידי הציורף אליה של יחידות תחזוקה ושירותים, שאינן חיוניות ללחימתה.

והנה לרגלי מגמת-מחשבה זו, (הלובשת, כאמור, בצבאות אחרים גם קרום-יגידים של ארגון ומבנה שכבר הוכנסו בהם בפועל), מתעוררת שם עוד סוגיה נכבדה לבירור — והיא: איזו מפקדה תפקד בדרג הגבוה-יותר על מאמצי העוצבות — או, במלים אחרות, האם דרוש שה מפקדת-קבע שמתחתה מאוגדות-מראש עוצבות מסוגים שונים כאלה? גם בשאלה זו רבה המחלוקת בצבאות. והנה, זה מקרוב נתבררנו על החלטתה של בריטניה לבחור בבריגדה-המוגברת. כגוף-יסוד טקטי: "מתחיל עתה להתבצע תהליך ארגון-מחדש של עוצבות-הצבא, אשר תקיימנה מעכשיו במסגרת הבריגדה המוגברת — לעומת הבסיס הדיביזיוני שהיה נהוג עד כה. אמנם, גם לעתיד יקויים מספר קטן של מפקדות דיביזיוניות... למפקדות לשעת הצורך, בשביל, צרופי משימה, שיוקמו מדי פעם על-ידי העמדת מספרים משתנים של בריגדות-מוגברות תחת פיקודה של מפקדת-דיביזיונית, שעה שיהיה צורך בכך".⁽¹⁾

אכן, טרם תמה גם בריטניה עצמה המחולקת בענין זה — וישנם עוד הטוענים להחיות את הארגון-הדיביזיוני כמסגרת-קבע. ולעומת זאת הננו מתבשרים כבר מגרמניה על מגמה להנגדת מעמד למפקדת-דיביזיונית אשר יהיה דומה למדי לזה שצויין בהודעה שצוטטה לעיל, ודאי, לא לנו להכריע בסוגיה של צבאות גדולים עמוסי בעיות משלהם. אין ספק שהחלטתה של בריטניה, (ובמיוחד מניעה של החלטה זו) נרתמת מקום למחשבה, ויתכן — אף מסמנת בשבילה אפיקים פוריים.

(1) מהודעת מניסטר-המלחמה הבריטי בבית-הנבחרים, עיין "מערכות" חוב' קטיו, עמ' 84.